

SCHWARZENBERSKÝ PALÁČ

Sbírka starého umění

Stálá expozice: Baroko v Čechách

Hradčanské nám. 2, 118 00 Praha 1

Otevírací doba: 10–18 hodin, denně mimo pondělí,

každou první středu v měsíci volný vstup od 15 do 20 hodin

Doprava: tram č. 22 – stanice Pražský hrad nebo metro A – stanice Malostranská a tram. č. 22

Informace a rezervace programů na tel.: 233 081 720–21, e-mail: ssueduc@ngprague.cz

Expozice Baroko v Čechách je od března roku 2008 umístěna ve Schwarzenberském paláci, který je jednou z nekrásnějších a nejzachovanějších renesančních staveb Prahy. Pro Jana ml. z Lobkovic postavil toto sídlo architekt Agostino Galli v letech 1545–1567. Poté, co byl palác Lobkovicům zkonfiskován, vystřídal se v jeho držení další šlechtické rody, jejichž řadu uzavřeli Schwarzenberkové. Přestože palác prošel několika stavebními úpravami od 18. až po 21. století, uchoval si z velké části svoji renesanční podobu, včetně příkladů vnitřní výzdoby. Již od počátku 20. století byl objekt využíván k výstavním účelům.

Suterén: Barokní umělecké řemeslo ze sbírek Uměleckoprůmyslového musea v Praze / Doteky baroka (hmatová expozice) / Archeologická expozice

Přízemí: Monumentální sochařství / Sochařství raného, vrcholného a pozdního baroka / Malířské a sochařské skicarium (J. J. Bendl, M. B. Braun, F. M. Brokof, I. F. Platzner)

1. patro: Monumentální malba / Malířství vrcholného a pozdního baroka (P. Brandl, J. Kupecký, V. V. Reiner, A. Kern, N. Grund)

2. patro: Rudolfské umění / Malířství raného baroka / Grafický kabinet (proměnlivé výstavy) / Ateliér (přednáškový sál) (H. von Aachen, B. Spranger, A. de Vries, K. Škréta, M. L. Willmann)

PROGRAMY PRO MATEŘSKÉ ŠKOLY A ZÁKLADNÍ ŠKOLY – I. STUPEŇ

Z pohádky do pohádky

Povídání o tom, jak se sv. Martin rozdělil o plášť, zda se uzdravil slepý Tobiáš, a další poutavé příběhy, oblíbené ve výtvarném umění.

výstupy:

– děti jsou motivovány k samostatnému čtení obrazů a sestavení vlastního příběhu; rozvíjení vnímavosti, fantazie a kultivace vyjadřovacích schopností

autoři děl: K. Škréta, M. L. Willmann a P. Brandl

ikony: štětec, Vv, Čj, Čjs, 90 min.

pozn.: vhodné jako první návštěva expozice barokního umění

Příběhy z mytologie

O strašném Kerberovi, krásné Heleně, věrné Penelopě a dalších postavách ze světa antiky viděného očima umělců v 17. a 18. století.

výstupy:

– konfrontace kultu dětských hrdinů dnešní doby s hrdiny doby dávno minulé, hledání souvislostí, interpretace výjevů, morální poselství příběhů (kladný a záporný hrdina), výtvarná či výtvarně dramatická dílna.

autoři děl: F. M. Brokof, K. Škréta, J. R. Bys

ikony: štětec, maska, Vv, Čj, Čjs, 90 min.

Tajemství ptačího stromu

Zdánlivě klidný obraz V. V. Reibera Ptactvo v krajině s výrovkou skrývá dramatický děj a jisté morální poselství. Podaří se nám je společně najít? Náladu krajinné scenerie přiblíží zvukový doprovod hlasů jednotlivých ptáků.

výstupy:

– program s výtvarnou dílnou rozvíjí představivost, kombinační schopnosti a logické uvažování, prohlubuje znalosti výtvarné i přírodovědné, okrajově se týká morálky, děti pracují ve skupině

autoři děl: V. V. Reiber, J. R. Bys

ikony: štětec, audioukázka, Vv, Čjs, 90 min.

Co si šeptají andělé

Postavy andělů potkáváme v barokním umění velmi často. Děti si všímají, jak jsou andělé zobrazováni, a hádají, jakou roli hrají v konkrétních dílech. Snaží se porozumět němé řeči jejich gest a výrazů. Pořad je možné rozšířit o vánoční tematiku.

výstupy:

– program kultivuje vyjadřovací schopnosti a obrazotvornost, prohlubuje dovednosti zejména v oblasti výtvarné činnosti, možnosti výtvarných aktivit: prostorové uspořádání hmoty, reliéfní řešení plochy, koláž nebo drobná dekorace

autoři děl: P. Brandl, M. B. Braun, O. Mosto

ikony: štětec, Vv, Čj, Čjs, 90 min.

Skutečné poklady

Už jste někdy viděli opravdový poklad? Prsteny, náramky a náhrdelníky s drahými kameny? Ve Schwarzenberském paláci jsou nyní vystaveny a lákají k prohlédnutí. Inspirací pro naši práci v ateliéru budou i šperky z obrazu Karla Škréty.

výstupy:

– rozvíjení estetického vztahu, chápání a hodnocení významu hmotné kultury, užité tvorby a estetických aspektů životního prostředí

ikony: štětec, Vv, Čj, Čjs, 90 min.

U hodovní tabule

Jak se dřív jedlo, pilo, hodovalo? To nám bude vyprávět unikátní kolekce příborů, vzácné nádoby i ozdobné sklenice a poháry. Při výtvarné dílně sestavíme slavnostní hodovní tabuli.

výstupy:

– důraz na hmotnou kulturu v průběhu věků s důrazem na období baroka, historie stolování, kultivace jídelních návyků; práce žáků ve skupinách

autoři děl: anonymní autoři

DALŠÍ PROGRAMY PRO ZÁKLADNÍ ŠKOLY – I. STUPEŇ

O baroku všemi smysly

Barokní umělci věděli, jak je důležité, aby umění účinně působilo na lidské smysly. Budeme přemýšlet, zda a jak působí na nás. Zkusíme překonat vnímání umění pouze očima a prozkoumáme některé sochy hmatem.

výstupy:

– netradiční program využívá hmatové expozice odlišných sochařských děl, ruší hranici mezi vnímajícím a uměleckým dílem, kdy je výjimečně možné se vystaveného exponátu dotýkat,

rozvoj výtvarné dovednosti (modelování), důraz na senzualitu jednotlivce, podpora sociálního citění dětí (seznámení se světem handicapovaných)

autoři děl: M. B. Braun, F. M. Brokof, A. de Vries

ikony: ruka, štětec, Vv, Čjs, 90 min.

pozn.: šátky na zavázání očí s sebou, max. počet dětí ve skupině 20

Na návštěvě u grafika

Vstupme do grafického kabinetu. Kdo je grafik a co je kabinet? Děti si samy vyzkoušejí, jak fungují některá z grafických kouzel.

výstupy:

– seznámení s technikou grafiky v rovině teoretické i praktické (protisk)

autoři děl: dle aktuální výstavy v grafickém kabinetu

ikony: štětec, Vv, Čjs, 90 min

pozn.: určeno pro 3.–5. třídu

PROGRAMY PRO ZÁKLADNÍ ŠKOLY – II. STUPEŇ A STŘEDNÍ ŠKOLY

Umělcem na dvoře Rudolfa II.

Přijměte pozvání do Prahy končící renesance, kdy ve městě sídlil císař Rudolf II., který shromáždil vzácnou sbírku umění a kuriozit. Dnes nám z ní zbylo pouze torzo, avšak natolik zajímavé, že pootevře bránu do oné doby a umožní vyzkoušet, jak pracovali umělci na rudolfínském dvoře.

učivo:

– vznik a funkce uměleckých sbírek

– kultura, umění a umělci manýrismu

– dobové způsoby zobrazení, specifické formy a techniky (skládané obrazy, pietra dura ad.) a jejich reflexe při tvůrčí činnosti

výstupy: žák či student:

– vybírá a pojmenovává charakteristické znaky manýristického stylu

– konfrontuje svá vyjádření s historickými díly a prezentuje jejich proměny

– rozvíjí komunikativní a sociální kompetence při skupinové výtvarné a dramatické práci

autoři děl: B. Spranger, H. von Aachen, A. de Vries ad.

ikony: list, maska, štětec, Vv, D, Dv, 120 min.

pozn.: doporučujeme jako vstupní program do uměleckých sbírek Schwarzenberského paláce, na který další programy volně navazují

Hledání baroka

Co je to vlastně „baroko“? Pustíme se do pátrání a objevme klíče k barokním obrazům a sochám, k tématům, která zajímala tehdejší diváky, i k tomu, jak je umělci vyjadřovali. Pro co nejlepší pochopení ducha a atmosféry doby dojde i na legendy o svatých, na barokní divadlo a hudbu.

učivo:

– kulturní a historická situace 17. a 18. století

– základní umělecké tendence a autoři českého baroka

– charakteristika barokního vyjádření v jednotlivých uměleckých druzích (výtvarném, divadelním, literárním a hudebním) a uplatnění při skupinové tvůrčí práci

výstupy: žák či student:

– vnímá specifické prostředky barokního vyjadřování a zobrazování i obsah jednotlivých děl

– reflektuje a interpretuje baroko v různých uměleckých druzích

– svá zjištění porovnává s názory ostatních, prezentuje je a rozvíjí tak komunikační schopnosti

autoři děl: K. Škréta, M. L. Willmann, P. Brandl, M. B. Braun, F. M. Brokof

ikony: list, maska, kazeta, Vv, Čj, D, Dv, Hv, 90 min.

pozn.: doporučujeme jako vstupní program k baroknímu umění v Čechách

Příběh umělce

Někteří významní umělci baroka po sobě zanechali svou vlastní podobiznu – co všechno nám prozradí o jejich příběhu? Co vypoví o člověku jeho tvář, oděv, gesta? A co bych o sobě chtěl z obrazu říkat já?

učivo:

– portrétní tvorba v dílech českých barokních umělců

– výklady reálií, gest, emocí a rolí zobrazených postav v rovině smyslové i symbolické a jejich interpretace ve vlastní tvorbě

výstupy: žák či student:

– interpretuje výrazové a vyprávěcí možnosti zobrazení lidské tváře, rukou, oděvu a atributů

– porovnává historické a současné způsoby sebevyjádření na obraze a ověřuje jejich komunikační účinky během dramatických etud

– rozvíjí sociální kompetence v porozumění sobě i ostatním v různých rolích

autoři děl: K. Škréta, P. Brandl, J. Kupecký, V. V. Reiner

ikony: list, maska, fotoaparát, Vv, D, Dv, 90 min.

Ozvěny antiky

Vypravte se s námi do světa, na jehož počátku stál Chronos, kde slávu sklízeli hrdinové jako Perseus či Herkules a vše živé i neživé harmonizoval zpěv Orfeův. A proč byl tento svět tak populární a zobrazovaný i v době křesťanského barokního umění, včetně divadla?

učivo:

– antické legendy, jejich postavy a ikonografie

– proměny komunikačního obsahu antických námětů; uplatnění při skupinových tvůrčích činnostech

výstupy: žák či student:

– interpretuje klasické náměty v umění v historických souvislostech

– reflektuje poznání obsahy a formy zobrazení při vlastním vyjádření během dramatických etud a psaní příběhů ve skupinách

– ověřuje komunikační účinky svých vyjádření

autoři děl: M. L. Willmann, V. V. Reiner, M. B. Braun, F. M. Brokof

ikony: list, maska, Vv, Čj, D, Dv, 90 min.

V grafickém kabinetu

Vstupme do grafického kabinetu plného křehkých kreseb a grafik barokních mistrů. Že nevíte, co přesně je grafika a jak se liší od kresby? Prostřednictvím krátkých výtvarných úkolů přímo v expozici porozumíme některým grafickým principům. Jednu z technik si pak v dílně vyzkoušíme až po konečný výtisk na grafickém lisu.

učivo:

– grafické umění; reprodukční funkce grafiky v baroku a známí autoři

– linie jako základ zobrazování

– technika suché jehly a její ověření ve vlastní tvorbě

výstupy: žák či student:

– užívá vizuálně obrazné vyjádření ke grafickému záznamu, reflexi obrazové kompozice a jejích detailů

- porovnává a hodnotí vztah originálu a jím inspirované reprodukce
- kultivuje citlivost smyslového vnímání

autoři děl: autoři 17. a 18. století dle aktuální výstavy v grafickém kabinetu

ikony: štětec, Vv, D, 120 min.

pozn.: program je vhodný pro max. 20 žáků

Když všední den byl svátkem

Jak vypadal život barokního člověka a věci, které používal? Co je to vilkum, kabinet či pluviál? Přijměte pozvání mezi předměty z dob, kdy bylo stejně důležité jíst, pěkně se oblékat a bydlet, jako chodit do kostela. Vypravěči příběhů nám budou některé z vystavených exponátů.

učivo:

- životní styl doby baroka zaměřený na odívání, liturgii a stolování
- barokní umělecké řemeslo, jeho funkčnost a estetika
- využití metody objektového učení při autorském psaní

výstupy: žák či student:

- interpretuje funkce uměleckých předmětů na základě vlastních zkušeností a historických, kulturních a sociálních souvislostí
- ověřuje komunikační účinky vizuálních zobrazení výzdoby předmětů v souvislosti s funkcí

autoři děl: anonymní i známí autoři dle výběru umělecko-řemeslných děl

ikony: list, Vv, Čj, D, 90 min.

pozn.: pořad je vhodný k seznámení se s expozicí Barokní umělecké řemeslo ze sbírek Uměleckoprůmyslového musea v suterénu paláce, program je vhodný pro max. 20 žáků

V urozené společnosti

Co znamenalo být v době baroka ve vyšší společnosti? Čím se tito lidé vyznačovali a jak je tomu dnes? Zaměříme se na typické rekvizity barokních dam a kavalírů i zacházení s nimi a zkusíme najít jejich soudobé společensky důležité období.

učivo:

- životní styl doby baroka zaměřený na odívání, šperky a luxusní předměty
- barokní umělecké řemeslo (materiály, ornamenty a techniky) a jeho role v sociálním životě; uplatnění během tvůrčí práce

výstupy: žák či student:

- interpretuje význam a funkci předmětů užitého umění minulosti i současnosti
- uplatňuje dobové objekty a jejich uměleckou podobu při vlastním vyjádření – výtvarném a dramatickém

autoři děl: anonymní i známí autoři dle výběru uměleckořemeslných děl

ikony: štětec, maska, Vv, D, Dv, 90 min.

pozn.: program je vhodný k seznámení se s expozicí Barokní umělecké řemeslo ze sbírek Uměleckoprůmyslového musea v suterénu paláce, program je vhodný pro max. 20 žáků

DALŠÍ PROGRAMY PRO STŘEDNÍ ŠKOLY

Nabízíme také následující programy a komentované prohlídky určené především středním školám. Jedná se o užší témata volně navazující na naši základní programovou nabídku:

Z Itálie až do Čech

Vypravte se s námi na cesty umělců mezi kolébkou barokního umění a středem Evropy. Budeme hledat vzájemné umělecké vlivy na příkladech známých děl doby baroka a seznamovat se s nejvýznamnějšími tvůrci.

ikony: pracovní list, dataprojekce, 90 min

Baroko v galerii, baroko na Hradě

Víte, která známá barokní díla z Národní galerie byla původně určena na místa, nacházející se na Pražském hradě? Podnikněte s námi pátrání po jejich stopách, které nám ukážou i cestu k uctívání barokních světců.

ikony: pracovní list, 120 min.

pozn.: program s procházkou Pražským hradem

Podoby barokního řemesla

Jaká umělecká řemesla byla provozována v baroku? Budeme pátrat na plátnech barokních obrazů, kde nalezneme mnohá z nich i to, co jejich mistři vlastně vyráběli. O skutečné umělecké předměty z obrazů však také nepřijdeme a na závěr si v dílně vyzkoušíme jednu z řemeslných technik.

ikony: pracovní list, štětec, 90–120 min.

Střípky z minulosti

Seznamte se s renesančně-barokní historií Prahy, Hradu a našeho paláce netradiční formou – očima archeologů, jejichž práci si vyzkoušíme.

ikony: štětec, 120 min.

Komentované prohlídky:

(Výklad lze doplnit pracovním listem či zaměřením na další umělecké druhy – literaturu, divadlo atd. 60–120 min.)

Rudolfínské umění; Baroko v Čechách; Grafický kabinet; Barokní umělecké řemeslo

pozn.: komentované prohlídky lze tematicky uzpůsobit požadavkům Vaší skupiny

PROGRAMY PRO DĚTSKÉ ZÁJMOVÉ SKUPINY

Slavnost bohů aneb narozeniny v galerii

Narozeniny vašeho dítěte proběhnou netradiční formou – hosté se promění v postavy z uměleckých děl, hrají hry a věnují oslavenci vlastnoručně vyrobený dárek. Pro starší děti nabízíme programy „Slavnost bohů“ či „V urozené společnosti“, pro mladší děti „Zvířátka u Orfea“.

pozn.: vhodné pro děti od 7 do 12 let, rezervace nutná alespoň měsíc předem

PROGRAMY NEJEN PRO SKUPINY SE ZRAKOVÝM POSTIŽENÍM

Hmatová expozice Doteky baroka

V suterénu Schwarzenberského paláce je vystaven soubor čtrnácti odlitek soch, které dokumentují hlavní etapy barokního umění 17. a 18. století v Čechách.

Texty na popiscích jsou v Braillově a ve zvětšeném černotiskovém písmu.

Doprovodné programy

Povídání o sochách, Matyáš Bernard Braun a jeho Alegorie z Kuksu, Sochy veselé a smutné

autoři děl: A. de Vries, M. B. Braun, F. M. Brokof

ikony: štětec, ruka, Vv, Čjs, 60–120 min.

pozn.: na program může navázat modelování z keramické hlíny

Z paláce do paláce

Netradiční oslava narozenin: v dobových kostýmech budeme cestovat mezi starými paláci, zatancujeme si, vyrobíme šperk a zúčastníme se slavnostní hostiny.

pozn.: rezervace nutná alespoň měsíc předem

LEKTORSKÉ ODDĚLENÍ DÁLE NABÍZÍ

Předložený základní výběr lze rozšířit či upravit po domluvě s pedagogem tak, aby konkrétní program vhodně doplňoval probírané učivo. Programy vedou zkušení lektoři, kteří preferují aktivní přístup studentů k výtvarnému dílu. Dále nabízíme doprovodné programy ke krátkodobým výstavám, specializované odborné přednášky v expozici i na krátkodobých výstavách, výtvarné dílny pro děti a zájmové skupiny, studijní materiály a programy pro pedagogy, komentované prohlídky a programy v cizích jazycích a programy pro návštěvníky se speciálními potřebami.

O naší aktuální nabídce se informujte na webových stránkách www.ngprague.cz nebo na výše uvedených kontaktech.

Programy a komentované prohlídky připravili:

Jana Klímová, Anna Zajícová, Andrea Rousová, Jiří Raiterman, Jana Jebavá, Zuzana Sommernitzová, Helena Tománková, Maria Pivovarová–Černá, Pavel Heřmánek